

ють швидкість (lightning, charger), руйнівну силу (hurricane, avalanche, heat), лякають (thunder). Цікаво, що останній клуб мав попередню назву Tampa Bay Devil Rays з виразно агресивною символікою, але невиразною грою. Тому новий власник змінив назву на позитивну і більш «сонячну».

Серед розглянутих командонімів елементи та колір форми (НФЛ 33:0, НБЛ/АБЛ 29:3, НБА 28:0, НХЛ 23:1) лягли в основу метонімічного переносу в наступних 4 командонімах: *Boston Red Sox*, *Chicago White Sox*, *Cincinnati Reds*, *Columbus Blue Jackets*. Як бачимо, в бейсболі головним елементом форми виявилися шкарпетки, а колір – червоним. Базою для метонімічного переносу стала зброя *Buffalo Sabres*, де шабля символізує швидкість, а гостре лезо подібне до гострого леза хокейного ковзана; аксесуари в *San Antonio Spurs*, де шпори також символізують швидкість та прискорення; *Brooklyn Nets*, де сітка – один із символів ігри в баскетбол; продукція по асоціації із засновником, наприклад *Detroit Pistons*, або по асоціації із промисловістю, яка представляє місто, наприклад *Houston Rockets* (космічна індустрія) та *Detroit Red Wings* (автопром).

Крім відонімно-відапелятивних командонімів ми зустріли й 3 відантропонімічними оніми (НФЛ 33:3): *Buffalo Bills*, *Cleveland Browns*, *Kansas City Chiefs*. Уільям Фредерік Коді – американський військовий та автор шоу «Дикий Захід», який прославився тим, що вбив тисячі бізонів, отримавши прізвисько Баффало Білл [9]. Завдяки екранізаціям ідеалізований персонаж Баффало Білла перетворився для американців на історичну ікону – уособлення духу Дикого Заходу з його хоробрістю, мужністю, витривалістю, стрілецькою влучністю, ставши частиною американської ідентичності. У випадку футбольного клубу *Cleveland Browns* команду названо на честь одного із засновників Пола Брауна, а клуб *Kansas City Chiefs* отримав ім'я завдяки прізвиську мера Бартлі, засновника Спілки скаутів Канзас-Сіті. З погляду мотивації ці відтопонімно-відантропонімічними командоніми є локативно-символічними (Баффало Білл) та локативно-меморіальними (Пол Браун), увічнюючи особу дотичну до історії клубу.

Аналіз не був би повним без згадки про «музичні» командоніми, а саме *Utah Jazz* та *St. Louis Blues*. Спочатку команда мала назву *New Orleans Jazz*, що було цілком виправдано, проте з фінансових причин клуб переїхав до Солт-Лейк-Сіті, міста далекого від джазу – символу імпровізації, але командонім був збережений, як і оригінальні кольори Марді Грас. Хокейна команда із Сент-Луїса є прикладом меморіального командоніма, оскільки отримала назву на честь відомої пісні «Saint Louis Blues».

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що ця група онімів є відтопонімною – обов'язковою для розглянутих командонімів є наявність географічного ідентифікатора, також в структурі командонімів найпоширенішими є відапелятиви (зоолексеми, лексеми на позначення особистостей, явищ природи, назви професій, зброї, атрибутики, одягу) та «промовисті» відантропоніми. З точки зору мотиваційної класифікації є підстави говорити про комбінований локативно-символічний та локативно-символічно-меморіальний характер мотивації американських командонімів.

Література:

1. Беспалова А. В. Структурно-семантические модели эргонимов и их употребление в современном английском языке: канд. филол. автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 – германские языки / А. В. Беспалова. – Одесса, 1989. – 16 с.
2. Григорук Н. В. Власні назви футбольних команд Білорусі, Росії, України. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/znpkhnpu_lingv_2013_36_4-5.pdf С. 8-12.
3. Кутуза Н. В. Конотативні ефекти в структурі ергонімів / Н. В. Кутуза // Мовні і концептуальні картини світу. Збірник наукових праць. – № 6. – К. : «Прайм-М», 2002. – С. 264–270.
4. Микина О. Г. Номинационные процессы в современной европейской эргонимии: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 – теория языкознания / О. Г. Микина. – Донецк, 1992. – 197 с.
5. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии. – М. : Наука, 1978. – 192 с.
6. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови : монографія / М. М. Торчинський. – Хмельницький : Авіст, 2008. – 548 с.
7. Торчинський М. М. Українська ономастика: навчальний посібник / М. М. Торчинський. – К. : Міленіум, 2010. – 138 с.
8. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.bleacherreport.com/articles/211946-the-importance-of-sports-in-america>.
9. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://en.wikipedia.org>.
10. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.statesymbolusa.org/California/CAstaterickname.html>
11. Електронний ресурс. Режим доступу : http://www.truesport.org/library/documents/about/what_sport_means_in_america.pdf.

УДК [81:008]+[81'373.22]

Л. М. Усик,

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ НОМІНАЦІЙ, ЩО МІСТЯТЬ ОЦІННИЙ КОМПОНЕНТ

Стаття присвячена огляду теоретичних джерел із лінгвокультурології та визначенню можливості застосування лінгвокультурологічного підходу під час аналізу номінацій, що містять оцінний компонент. Автор пропонує стислий огляд сучасних концепцій вивчення культурного компоненту мови, визначає місце лінгвокультурологічних досліджень у системі сучасного мовознавства і на прикладі назв лікарських рослин з оцінною семантикою обґрунтовує підхід до вивчення номінативних одиниць із етнолінгвістичних позицій.

Ключові слова: культура, номінація, лінгвокультурологія, оцінне значення.

Стаття посвячена обзору источников теоретического материала по лингвокультурологии и определению возможности применения лингвокультурологического подхода к анализу номинаций, содержащих оценочный компонент. Автор предлагает краткий обзор современных концепций изучения культурного компонента языка, определяет место лингвокультурологических исследований в системе современного языкознания и на примере названий лекарственных растений с оценочной семантикой обосновывает подход к изучению номинативных единиц с этнолингвистических позиций.

Ключевые слова: культура, номинация, лингвокультурология, оценочное значение.

The article provides an overview of theoretical sources in linguistic cultural studies and determines the possibility of linguistic cultural approach to the analysis of nominative units containing evaluative component. The author offers a brief overview of current approaches to the cultural component of language, positions the linguistic cultural studies within the sys-

tem of modern linguistics. Using the names of medicinal plants with evaluative component as an example, the author explains the ethnolinguistic view on the study of nominative units of a language.

Key words: culture, nominative unit, linguistic cultural study, evaluative meaning.

Номінації як результат процесу утворення мовних одиниць, що слугують засобами називання та членування фрагментів дійсності і формування відповідних понять про них, утворюють значний за обсягом прошарок лексики у будь-якій мові. Сьогодні проводяться дослідження окремих видів номінацій, у тому числі і з когнітивних та культурологічних позицій [9; 13; 28], розробляються методики вивчення номінацій [17, с. 22].

Слід зазначити, що дослідження номінацій рослин має значний доробок у сучасній лінгвістиці [1; 18; 27]. Як стверджує Н. І. Панасенко, назви, дані рослинам людиною у процесі її історичного розвитку, яскраво ілюструють усі процеси мовленнєвої та мовної поведінки людини. Назви лікарських рослин у різних мовах являють собою особливий системний прошарок лексики, аналіз котрої дає можливість описати структуру цілительської діяльності, роль народної медицини у житті людського суспільства та її місце у національних картинах світу [16, с. 31]. Так, з прадавніх часів рослини широко використовувалися (і досі використовуються) людиною не лише у медицині, а й у побуті (як джерело продуктів харчування, текстильних матеріалів, декорування інтер'єру тощо), а це означає, що назви у цьому випадку були надані добре вивченим об'єктам. Практичне застосування рослин та обізнаність з їх властивостями стали джерелом їх найменувань, тому можна говорити про те, що у цьому фрагменті мовної картини світу відображені різнопланові знання як наукового характеру (географічні, ботанічні, фармацевтичні тощо), так і загальнофонового (міфи та легенди, ціннісні установки та оцінні стереотипи).

Матеріалом нашого дослідження є літературні та народні назви лікарських рослин з оцінним компонентом у двох германських мовах (німецькій та англійській) і двох слов'янських (російській та українській). Цей мовний матеріал як вид номінацій цікавий тим, що утворює специфічний прошарок номінативної лексики у кожній мові, позаяк знаходиться у зоні перетину двох фрагментів мовної картини світу: рослинних номінацій та оцінної лексики. Порівняно невеликий у кількісному співвідношенні щодо загального масиву найменувань рослин у кожній мові, він поєднує два блоки інформації: об'єктивні знання про навколишній світ (здобуті досвідним шляхом) та про його цінність для конкретної особистості чи соціуму (співвіднесення з культурою та оцінними стереотипами).

Оцінне значення у назві лікарської рослини може бути вираженим експліцитно, зокрема, за допомогою оцінного прикметника. Такими можуть бути, наприклад, значення загальної оцінки «добре – погано»: нім. нар. *Wunderkraut* /чудова трава/, рос. нар. *Злые ягоды* – Актія колосиста; укр. нар. *Погане зілля* – Беладона звичайна. Однак, інтерпретація оцінних значень, наявних у значній кількості нашого мовного матеріалу, передбачає урахування національно-культурного фактора. Це приклади назв лікарських рослин, одним із компонентів назви якого виступає лінгвокультурологічний концепт. Наприклад, для вираження телеологічної оцінки (оцінки ефективності певної рослини у лікуванні), можуть бути задіяні концепти, пов'язані із релігійним життям відповідного етносу. Так, у назвах деяких рослин одним із компонентів є імена святих, які, згідно вірувань, могли допомогти у лікуванні. Наприклад, однією із складових народних назв Звіробойо звичайного у всіх досліджених нами мовах є ім'я святого Івана: нім. нар. *Johanniskraut* /трава Йоганнеса/, англ. нар. *John's wood* /Джонове дерево/, рос. нар. *Святойивановская трава*, укр. нар. *Святойиванське зілля*.

Так як типи оцінних значень та засоби їх вираження були описані у наших попередніх публікаціях [23; 27], метою цієї статті є обґрунтування лінгвокультурологічного підходу до вивчення оцінних значень у фітонімах, що передбачає вирішення низки конкретних завдань: викладення стислого огляду існуючих концепцій вивчення культурного компоненту мови, визначення місця лінгвокультурологічних досліджень у системі сучасного мовознавства і окреслення у загальних рисах підходу до вивчення номінативних одиниць із етнолінгвістичних позицій.

На сучасному етапі розвитку суспільства та наукової думки необхідність вивчення мовних і культурних процесів у їх взаємодії не втрачає актуальності [2; 21; 26]. Не викликає дискусій той факт, що мова є найважливішим сховищем культурної інформації. Проте поняття «мова» і «культура» стикаються не лише у цьому аспекті, взаємовідносини між ними складніші і багатогранніші. Повно та детально описати їх є у певній мірі складним завданням, можливо, через певну розмитість і відсутність однозначності у визначенні самого поняття «культура».

Термін «культура» зустрічається практично у кожній сфері наукових досліджень: філософії, тиці, археології, медицині, технічних науках тощо. Він є основним для культурології, естетики та мистецтвознавства, відповідно, кожна з цих галузей вкладає власне бачення та обсяг у його визначення. Базовим для лінгвокультурології та етнолінгвістики поняттям культури вважають таке, яке б охоплювало світогляд, моральні норми, способи пізнання світу, витвори мистецтва, духовні та матеріальні цінності [2, с. 65]. Таким є загальноприйняте визначення поняття «культура» у філософії: «Культура – сукупність усіх видів перетворюючої діяльності людини і суспільства, а також результатів цієї діяльності» [12, с. 155]. Доречним тут є розмежування матеріальної та духовної культур. До першої відносять сукупність матеріальних благ та засоби їх виробництва, друга вміщує сукупність усіх знань, усі форми суспільної свідомості: філософію, науку, мораль, право, мистецтво тощо. Проте необхідно пам'ятати, що не кожен матеріальний чи духовний продукт, створений людиною, може бути складовою культури. Для цього такий продукт має бути прийнятим членами суспільства чи його частиною і матеріально закріпитися у їх свідомості.

Враховуючи завдання нашого дослідження, хотілося б зупинитися ще на одному визначенні, у якому культура виступає як «... інтегрована система людських знань, переконань та поведінки, що є результатом і водночас складовою здатності людини до засвоєння та передачі знань наступним поколінням. Таким чином, культура складається з мови, ідей, переконань, звичаїв, табу, кодексів, знарядь, технологій, витворів мистецтва, ритуалів, церемоній та символів» [24]. Автори цього визначення вказують на взаємозв'язок мови та культури, хоча, на нашу думку, він не обмежується лише гіпо-гіперонімічними відношеннями.

Методологічним підґрунтям для дослідження мовних явищ у екстралінгвістичному аспекті можна вважати той факт, що і мова, і культура є формами свідомості, які відображають світогляд людини [12]. Крім того, мову і культуру споріднюють дві їх онтологічні властивості: здатність до розвитку та його необхідність, а також знаковий характер. О. О. Селіванова виділяє більше спільних рис мови та культури [19, с. 272]: 1) фіксація ними особливостей світогляду угруповання, якому вони належать; 2) наявність у них індивідуальних і колективних форм існування; 3) нормативність їх знакових систем; 4) взаємна підключеність і детермінованість; 5) еволюційність.

З іншого боку, Г. П. Нешиченко, порівнюючи мову і культуру за функціональними параметрами, вказує на дві їх основні відмінності [15, с. 78]. Перша полягає у тому, що мова – система гомогенна. Знакові системи, притаманні мові, є

ізофункціональними, однорідними. Вони вживаються у вигляді різноманітних форм існування етнічної мови (літературна мова, розмовна мова тощо), які вживаються як у звуковій (вимова), так і в графічній (написання) номінації. На відміну від мови, культура – гетерогенна. Знакові системи, які використовуються в культурі, досить різноманітні і неоднорідні, вони суттєво відрізняються одна від одної (звукоінтонаційна, вербальна мова, іконічна мова). Друга відмінність ґрунтується на тому, що обидва феномени тісно пов'язані з мисленням та комунікацією, однак результативність цього взаємозв'язку суттєво різниться. Так, функціональним призначенням мови є комунікативність, а культури – естетичність (естетичне самовираження особистості як творця).

Ми підтримуємо позицію В. А. Звєгінцева, котрий вважає, що вирішення питання про залежність між мовою та культурою має багато спільного із проблемою взаємовідношення мови і мислення, так як культурний стан суспільства пов'язаний з мовою саме через мислення; до того ж, із трьох його видів, які розрізняють у психології (образне, технічне та понятійне), до уваги варто брати лише понятійне мислення, так як інші два типи є позамовними [6, с. 248, 292-293].

На практиці такий зв'язок виявляється у тому, що кожна людина відчуває свою приналежність до тієї чи іншої культури, до певного соціокультурного прошарку. Таке відчуття у ній закладено споконвічно оточуючим її лінгвокультурним середовищем, основними факторами якого є соціально-економічне, політичне, історико-культурне становище, мовний та етнічний склад держави або території, традиційна приналежність носія мови до тієї або іншої релігії або конфесійної групи. Останнє впливає не стільки на поведінку людини, у тому числі й мовну, скільки на об'єднання факторів культурного середовища у єдине ціле, що веде за собою відчуття індивіда до певної культури, яка визначає лінгвокультурологічну характеристику особистості [14, с. 27].

Лінгвокультурологічна характеристика особистості, у свою чергу, пов'язана із соціально-культурним рівнем інтелекту, у якому виділяють два структурних компоненти: архетипний компонент, тобто інтелектуальні структури, які репрезентують апріорні категорії пізнання людини як родової істоти, як носія історичного досвіду людства; і етнічний компонент, представлений когнітивними структурами, які зумовлені особливостями національного культурного простору індивіда, що накладає відбиток на способи категоризації дійсності представниками різних культур [5, с. 62].

Вивчення віддзеркалення у мові й мовленнєвій діяльності етнічної свідомості, менталітету, національного характеру, матеріальної та духовної культури народу є завданням етнолінгвістики [20, с. 252]. Етнолінгвістика є насамперед лінгвістичною галуззю, з іншого боку, застосовує для аналізу етнокультурної семантики мови й мовлення всю культурну інформацію певного народу, зафіксовану також в інших знакових системах.

Складовими частинами етнолінгвістики є етнопсихолінгвістика й лінгвокультурологія. *Етнопсихолінгвістика* орієнтована на відбитки в мові і мовній діяльності ознак психічного складу, характеру, ментальності етносу. Мова з огляду на її функції накопичення, зберігання, обробки, трансляції інформації насамперед служить чинником етнічної й культурної пам'яті, аттрактором самозбереження, розвитку етносу; дає змогу протистояти деструктивним чинникам [20, с. 254]. Об'єктом етнопсихолінгвістики є сукупність мовленнєвих подій чи мовленнєвих ситуацій, які мали місце в умовах національного дискурсу, а предметом є національний дискурс у всій сукупності проявів і факторів, які обумовлюють його специфіку [10, с. 10].

Лінгвокультурологія вивчає фіксацію в мові, етнотекстах і дискурсивній практиці духовної й матеріальної культури народу, тобто культурно значимої інформації – збережених у колективній пам'яті народу символічних способів матеріального й духовного усвідомлення світу певним етносом, відтворених у його ідеях, схемах мислення й поведінки, системі етичних й естетичних цінностей, нормах, звичаях, обрядах, міфах, віруваннях, забобонах, побуті тощо [20, с. 254]. Цей напрям більш наближений до вивчення національної картини світу і мовної свідомості, оскільки його об'єктом є мова як відображення і фіксація культури крізь призму мови, а предметом – одиниці мови та дискурсу, що мають культурно-значиме наповнення [10, с. 12]. Сьогодні обидва напрями знаходяться у стадії становлення та є нерозривно пов'язаними, навіть часто вирішують спільні проблеми і питання, мають деякі спільні базові положення та іноді користуються одними і тими ж методами досліджень.

Базовими положеннями лінгвокультурології, за Г. Ю. Богдановичем, є такі: 1. Мова – цінне джерело формування і проявлення ментальності народу, через її посередництво культура зберігається та передається наступним поколінням. 2. Будучи суспільним здобутком, мова «присвоюється» кожним представником спільноти, дає можливість формувати себе, своє уявлення про світ. Аналіз мовної компетенції особистості – суттєвий параметр опису культури. 3. Інтерпретація мовних фактів з позицій ментальної лінгвістики. Цінне культурологічне джерело – це фразеологізми, метафори, символи, тощо як носії культурних уявлень народу. 4. Увага до когнітивної семантики, до «культурних» смислів мовних знаків, до формування концептосфери культури. 5. Вивчення дискурсів культури, акцент на національно-культурну специфіку мовної свідомості, проявленої у комунікації [2, с. 66].

Основними поняттями лінгвокультурології є картина світу та культурний концепт, проте у їх вмісті та тлумаченні актуалізуються специфічні саме для цієї галузі функції. Культурний концепт визначають як багатовимірне смислове утворення, у якому виділяють ціннісну, образну і понятійну сфери [8, с. 94]. Якщо порівняти зміст поняття «концепт» у когнітології і у культурології, то можна помітити, що ключовою особливістю культурного концепту є наявність у ньому ціннісного компонента. Так, якщо про якийсь феномен носія культури можуть сказати «це добре» (погано, цікаво тощо), цей феномен формує у цій культурі концепт [7, с. 77].

Отже, лінгвокультурологічні дослідження зосереджують увагу на національних картинах світу. У якості етнодиференційних ознак можуть виступати різноманітні ознаки: мова, цінності і норми, історична пам'ять, релігія, уявлення про рідну землю, міфи про спільних предків, національний характер, народне та професійне мистецтво. Найважливішими серед них називають рідну мову та культуру, а стрижнем культури цілком слушно називають цінності [4, с. 30]. Так, саме оцінні висловлювання найбільш яскраво виражають як особливості національного менталітету, як і індивідуальні риси мовної особистості.

Як підсумок можна зазначити, що лінгвокультурологічний підхід до вивчення мовних явищ є достатньо розробленим у сучасній лінгвістиці. Не дивлячись на це, він залишається одним із досить перспективних, позаяк залишається велика кількість різноманітного мовного матеріалу, який ще не є вивченим із цих позицій. Лінгвокультурологічний аспект є цілком виправданим для аналізу різноманітних номінацій та надає матеріал для відтворення та адекватного опису мовних картин світу (або ж їх фрагментів). Особливо доречним такий підхід може виявитися під час аналізу номінацій з оцінним компонентом як у окремих мовах, так і у порівняльному аспекті (що і показує наш мовний матеріал), оскільки саме у цих номінаціях найбільш яскраво проявляються міжкультурні відмінності.

Література:

1. Аллафи Л. М.-Р. Принципы номинации родовых названий лекарственных растений / Аллафи Лилия Махамед-Резаевна, Тугушева Фатима Аммаевна // Историческая и социально-образовательная мысль. – Краснодар, 2014. – Том 6, № 6. – Часть 2. – С. 41–45.
2. Богданович Г. Ю. О некоторых терминах современной лингвокультурологии / Г. Ю. Богданович // Культура народов Причерноморья. – 2004. – № 53. – С. 65–69.
3. Буяр, Ирина Євгенівна. Лексико-семантичне поле оцінки в англійській мові: лінгвокультурний і гендерний аспект [Текст] : автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.04 / Буяр Ирина Євгенівна; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2013. – 20 с.
4. Готовский Л. А. Базовые ценности как основная категория социологии культуры / Л. А. Готовский // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2003. – Вип. 6. – Т. I. – С. 30–35.
5. Засєкіна Л. Мова та культура у внутрішній організації індивідуального інтелекту / Л. Засєкіна // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – № 6. – С. 62–66.
6. Звегинцев В. А. Очерки по общему языкознанию / В. А. Звегинцев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1962. – 384 с.
7. Карасик В. И. Лингвокультурный концепт как единица исследования / В. И. Карасик, Г. Г. Слышкин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: Научное издание. – Воронежский государственный университет. – 2001. – С. 75–80.
8. Карасик В. И. Языковая матрица культуры / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2013. – 230 с.
9. Кислухина М. В. Терминосистема сельскохозяйственной и почвенной микробиологии (на материале английского, украинского и русского языков): Дис.... канд. филол. наук / Кислухина Марина Викторовна; Донецкий национальный университет. – Донецк, 2013. – 308 с.
10. Красных В. В. Этнопсихолінгвістика і лінгвокультурологія / В. В. Красных. – М. : Гнозис, 2002. – 284 с.
11. Краткий словарь по философии / Под общ. Ред. И. В. Блауберга, И. К. Пантина. – М. : Политиздат, 1982. – 431 с.
12. Кузнецова А. А. Портрет ментального лексикона языковой личности / А. А. Кузнецова // Культура народов Причерноморья. – 2003. – № 37. – С. 45–48.
13. Курушкина Т. Н. Национально-культурологические особенности кулинаронимов (подгруппа «Bread and Pies») / Т. Н. Курушкина // Лингвистические горизонты: Междунар. сб. науч. ст. – ИД «Белгород» НИУ «БелГУ», 2013. – С. 68–75.
14. Мех Н. О. Проблема співвідношення мови та культури, мови та етносу / Н. О. Мех // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2003. – Вип. 6. – Т. I. – С. 25–30.
15. Нешищенко Г. П. Язык и культура в истории этноса / Г. П. Нешищенко // Язык – культура – этнос. – М. : Наука, 1994. – С. 78–99.
16. Панасенко Н. Народная медицина и удивительный мир растений глазами филолога, или Диссертация на тему... / Наталья Панасенко. – К. : Генеза, 2005. – 237 с.
17. Панина Т. Г. Вторичная косвенная номинация как языковой, когнитивный и культурный процессы / Т. Г. Панина // «Magister Dixit» – Научно-педагогический журнал Восточной Сибири [Электронный ресурс]. – 2012. – № 2. – Режим доступа : <http://md.islu.ru/node/399>
18. Покровська І. Л. Секуляризація релігійно маркованих компонентів у ботанічній термінології сучасної турецької мови / І. Л. Покровська // Одеський лінгвістичний вісник : зб. наук. праць. – Вип. 1. – Одеса : Фенікс, 2013. – С. 127–135.
19. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
20. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
21. Тараненко Ольга Володимирівна. Оцінні реалії в сучасній англійській мові: лінгвокультурологічний аспект [Текст] : автореф. дис.... канд. філол. наук : 10.02.04 / Тараненко Ольга Володимирівна ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2012. – 22 с.
22. Теркулов В. Внутренняя и внешняя мотивация номинативных единиц / Теркулов Вячеслав // Актуальні проблеми філології: мовознавство, літературознавство, методика викладання філологічних дисциплін: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 травня 2009р. – Маріуполь, 2009. – С. 157–202.
23. Усык Л. Н. Оценочные прилагательные в названиях лекарственных растений (на материале германских и славянских языков) // Pčolinská A. (ed.) Linguistics and Didactics in the 21st Century. Trends, Analyses and Prognoses II. – Praha : Alfa-Kernberg Publishing, s.r.o., 2009. – P. 142–157.
24. Encyclopedia Britannica [Online]. Available : <http://www.britannica.com/>
25. Panasenko N. Direct and Indirect Designation in Medicinal Plants' Names / Nataliya Panasenko // International Journal of Humanities and Social Science. Vol. 2 No. 18; October 2012. – P. 217–233.
26. Sysoeva Y. Semantics of Evaluative Anthroponyms in English/ Yevgeniya Sysoeva // Humanities across the Borders: [collection of papers / editors-in-chief O. L. Byessonova, N. I. Panasenko]. – Donetsk – Trnava : DonNU, 2012. – P. 153–162.
27. Usyk, L. 2009. Lexical Means of Expressing Estimation in Medicinal Plants Names in Germanic and Slavonic Languages / Lyudmyla Usyk // Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World. International conference proceedings (April 22-23, 2009). – P. 223–232.

УДК 811.16'1

В. Є. Федонюк,

Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, м. Київ

ІСПАНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ЧЕСЬКІЙ МОВІ В АСПЕКТІ ДІАХРОНІЇ ТА СИНХРОНІЇ

Стаття присвячена іспанським запозиченням у чеській мові. Представлена історія чесько-іспанських контактів від Середньовіччя до наших днів. Аналізуються зміни в семантиці іспанських слів та іномовних одиниць, що потрапили в чеську мову за посередництва іспанської мови. Визначається місце цієї лексики в сучасній чеській мові.

Ключові слова: іспанське запозичення, іспанізм, безпосереднє запозичення, опосередковане запозичення, зміни в семантичній структурі слова.

Статья посвящена испанским заимствованиям в чешском языке. Представляется история чешско-испанских контактов от Средневековья до наших дней. Анализируются изменения в семантике испанских слов и единиц, попавших в чешский язык опосредованно через испанский язык. Определяется место этой лексики в современном чешском языке.

Ключевые слова: испанское заимствование, испанизм, непосредственное заимствование, опосредованное заимствование, изменения в семантической структуре слова.

The article is devoted Spanish borrowings in Czech. There is history of Czech-spanish contacts from middle ages to our days. Analysed change in semantics of spanish words and units which got in Czech through spanish. The location this vocabulary is determined in modern Czech.

Keywords: Spanish borrowing, ispanizm, direct borrowing, mediate borrowing, change in the semantic structure of word.